

Силабус курсу Концепції природокористування

Освітній ступінь – бакалавр
Галузь знань: 10 Природничі науки
Спеціальність: 103 Науки про Землю
Освітньо-наукова програма «Гідрологія»
Кількість кредитів – 4

Рік підготовки, семестр – 3 рік, V семестр

Компонент освітньої програми: вибірковий

Дні занять: згідно з розкладом занять
Консультації: згідно з графіком індивідуальної роботи

Мова викладання: українська

Керівник курсу

канд. географ. наук, доц. **Барна Ірина Миколаївна**

Контактна інформація irynabarna@tnpu.edu.ua; 0352-43-61-54

Опис дисципліни

Стрімкий розвиток людства, зростання його чисельності та необхідність задоволення потреб людей у ХХІ ст. супроводжується зростанням використання природних ресурсів. Екологічні реалії вказують на досягнення критичної величини антропогенного впливу на природне середовище, зменшення об'ємів та видів природних ресурсів, зміну їх якісного і кількісного стану, що вимагає перегляду концепцій природокористування.

Навчальна дисципліна «Концепції природокористування» спрямована на розвиток у студентської молоді навиків розв'язання наукових проблем різного рівня складності, що забезпечить успішне переведення наукових знань в площину прикладного використання.

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів знань про теоретичні та методичні основи здійснення природокористування, принципи переведення його у категорію природокористування сталого розвитку, набуття навиків пошуку шляхів розв'язання та комплексного аналізу наукових та прикладних проблем, пов'язаних з дотриманням цілей і завдань концепції сталого розвитку.

Зміст дисципліни «Концепції природокористування» розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців-гідрологів, норм та традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньо-професійної програми.

Навчальний контент

	Тема	Результати навчання
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Еволюція стійкого природокористування		
1	Тема 1. Основні поняття та визначення концепції сталого розвитку. Формування концепцій	Знати: ✓ основні поняття концепції сталого розвитку; ✓ принципи природокористування, у тім числі згідно концепції сталого розвитку; ✓ класифікацію природних ресурсів за різними ознаками; ✓ сутність оцінки природних ресурсів у системі раціонального природокористування; ✓ підходи до оцінки природних ресурсів; ✓ превентивні механізми раціонального природокористування і охорони довкілля. Вміти: ✓ застосовувати основні поняття концепції сталого розвитку; ✓ аналізувати дотримання принципів
2	Тема 2. Екологічна політика України у світлі концепції сталого розвитку	
3	Тема 3. Еволюція загальних принципів природокористування. Типи принципів природокористування	
4	Тема 4. Природні ресурси. Класифікація природних ресурсів за різними ознаками	
5	Тема 5. Оцінка природних	

	ресурсів у системі раціонального природокористування	природокористування згідно концепції сталого розвитку; ✓ здійснювати аналіз ефективності впровадження підходів до оцінки природних ресурсів; ✓ застосовувати превентивні механізми раціонального природокористування і охорони довкілля.
6	Тема 6. Стійке природокористування: превентивні механізми охорони навколишнього природного середовища	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Концепції сталого природокористування		
7	Тема 7. Концепція сталого природокористування у водокористуванні	Знати: ✓ концепції сталого природокористування у водокористуванні, сільському господарстві, надрокористуванні та лісокористуванні; ✓ стратегічну мету та завдання для реалізації концепції сталого розвитку у водокористуванні, сільському господарстві, надрокористуванні та лісокористуванні; ✓ досвід впровадження концепції сталого розвитку у зарубіжних країнах; ✓ особливості впровадження концепції сталого розвитку на регіональному рівні. Вміти: ✓ застосовувати концепції сталого природокористування у водокористуванні, сільському господарстві, надрокористуванні та лісокористуванні; ✓ пропонувати шляхи реалізації стратегічної мети та завдання для впровадження концепції сталого розвитку у водокористуванні, сільському господарстві, надрокористуванні та лісокористуванні; ✓ застосовувати досвід впровадження концепції сталого розвитку у зарубіжних країнах відповідно до актуальних умов регіону, району, території; ✓ враховувати особливості впровадження концепції сталого розвитку на регіональному рівні.
8	Тема 8. Концепція сталого природокористування у сільському господарстві	
9	Тема 9. Концепція сталого природокористування у надрокористуванні	
10	Тема 10. Концепція сталого природокористування у лісокористуванні	
11	Тема 11. Формування стійкого розвитку в зарубіжних країнах	
12	Тема 12. Регіональні підходи реалізації концепції стійкого розвитку	

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК11	Прагнення до збереження природного навколишнього середовища
ФК13	Знання та розуміння теоретичних основ наук про Землю як комплексну природну систему
ФК14	Здатність застосовувати базові знання фізики, хімії, біології, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні Землі та її геосфер
ФК 17	Здатність до всебічного аналізу складу і будови геосфер
К11	Прагнення до збереження природного навколишнього середовища
К17	Здатність до всебічного аналізу складу і будови геосфер
К08	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

Формування програмних результатів навчання

Індекс в матриці ОП	Програмні результати навчання
ПРН 01	Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області наук про Землю

ПРН 02	Використовувати усно і письмово професійну українську мову
ПРН 04	Використовувати інформаційні технології, картографічні та геоінформаційні моделі в області наук про Землю
ПРН 09	Вміти виконувати дослідження геосфер за допомогою кількісних методів аналізу
ПРН 10	Аналізувати склад і будову геосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах
ПРН 12	Знати і застосовувати теорії, парадигми, концепції та принципи в науках про Землю відповідно до спеціалізації

Літературні джерела

1. Білорус О. Г. Глобальна перспектива і сталий розвиток. Київ: МАУП, 2005. 492 с.
2. Буркинський Б. В. Економіко-екологічні основи регіонального природопольовання і розвитку // ІПРЭИ НАН України. / Буркинський Б. В., Степанов В. Н., Харичков С. К. Одеса: Фенікс, 2005. 575 с.
3. Васильєв А.Й. Економічна оцінка ефективності використання водних ресурсів України // Регіональна економіка. 2002. №2. С. 180–187.
4. Генсірук, С. А. Регіональне природокористування : навч. посіб. Львів : Світ, 1992. 336 с.
5. Герасимчук З. В. Регіональна політика сталого розвитку: теорія, методологія, практика: Монографія. Луцьк: Надстир'я, 2008. 528 с.
6. Голубець М. А. Розвиток «сталий» чи «збалансований»? // Український географічний журнал. 2006. № 2. С. 66-69.
7. Дорогунцов С.І. Оптимізація природокористування: В 5-ти т./ С.І. Дорогунцов, А.М.Мухомов, М.А.Хвесик Київ: Кондор, 2004. т.1. Природні ресурси: еколого-економічна оцінка: Навч.посіб./ С.І.Дорогунцов,. Київ, 2004. 291 с.
8. Мельник Л.Г. Основи стійкого розвитку: Навчальний посібник для післядипломної освіти. Суми, 2006. 383 с.
9. Сталый розвиток суспільства: навчальний посібник / авт.: А. Садовенко, Л. Масловська, В. Середа, Т. Тимочко. 2 вид. Київ: 2011. 392 с.
10. Хвесик М. Парадигмальний погляд на концепт сталого розвитку України / М. Хвесик, І. Бистряков // Економіка України. 2012. № 6. С. 4-12.
11. Хільчевський В. К., Забокрицька М. Р., Кравчинський Р. Л. Екологічна стандартизація та запобігання впливу відходів на довкілля. Київ: ВПЦ «Київський університет». 2016. 192 с.
12. Царенко О.М., Злобін Ю.А. Навколишнє середовище та економіка природокористування. К.: Вища школа, 1999. 176 с.

Додаткова література

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час тестів заборонені (у т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-3) усне опитування, тести, завдання	42
Модуль 2 (теми 4-8) усне опитування, тести, завдання	42

Проект (теми 1-8)	16
-------------------	----

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) навчальний контент (розширений план лекцій);
- 2) тематика та зміст практичних робіт;
- 3) зміст індивідуально-дослідницького завдання (проєкту);
- 4) електронне навчання в системі MOODLE.